

LESTIJÄRVEN KUNTA

Toimintaohje väkivaltatilanteiden varalle 2016

Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta on pitkään jatkuvaa ja toistuvaa vakavanlaatuista kiusaamista, sortamista, syrjintää tai epäoikeudenmukaista kohtelua, jota vastaan kiusattu kokee olevansa puolustuskyvytön.

Fyysinen väkivalta

Työpaikkaväkivallalla tarkoitetaan tässä yhteydessä työtehtävien hoitamisen aikana fyysisen väkivallan tai sen uhan kohteeksi joutumista. Työpaikkaväkivalta on työpaikalla hallittavissa kun sen uhka tiedostetaan ja ennakoidaan sekä sisäistetään työsuojeluvastuuseen kuuluvaksi. Työntekijään kohdistuvaa väkivaltaa työpaikalla ei siis voida sivuuttaa pelkkänä rikosoikeudellisena jälkiselvittelynä, vaan kysymyksessä on aina työhön ja työympäristön olosuhteisiin liittyvä työsuojeluasia.

Väkivallan ennaltaehkäisy

Työturvallisuuslaki 27§(ote):

Työssä, johon liittyy ilmeinen väkivallan uhka, työ ja olosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja väkivaltatilanteet ehkäistään mahdollisuuksien mukaan ennakolta. Tällöin työpaikalla on oltava väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt tai -laitteet sekä mahdollisuus avun hälyttämiseen.

Seuraaviin toimiin on ryhdytty/ryhdytään väkivallan ennaltaehkäisemiseksi:

- uhka- ja väkivaltariskejä kartoitetaan työyhteisön sisällä esimiehen organisoimalla tavalla
- henkilökunnan osaamista lisätään koulutuksen avulla
- henkilökunnalle on laadittu toimintaohjeita erilaisten uhka- ja vaaratilanteiden varalta
- poistumistiet ja pakoreitit on harkittu ja testattu
- valvontakameroita on asennettu.

Toimintaohjeet tilanteen ollessa päällä

- Säilytä rauhallisuus ja puhu hitaasti ja selvästi.
- Älä tee uhkaavia liikkeitä.
- Säilytä katsekontakti ja hengitä rauhallisesti.
- Puhu ystävällisesti.
- Jos arvioit tilanteen vaaralliseksi ja sellaiseksi josta et koe selviäväsi yksin, hälytä apua.
- Aseellisessa ryöstötilanteessa älä vastustele vaan toimi rauhallisesti ryöstäjän ohjeiden mukaan.

Toimintaohjeet tilanteen jälkeen

- Huolehditään tarvittavasta fyysisestä ensiavusta (välittömästi).
- Fyysisen ensiavun jälkeen huolehditään henkisen ensiavun toteuttamisesta.
- Esimiehen/työtoverin tulee huolehtia mahdollisuuksien mukaan, että väkivallan uhri ei lähde kotiin ennen tilanteen läpikäymistä.
- Esimies tekee rikosilmoituksen poliisille, jos hän ei ole paikalla niin sitten ilmoituksen tekee työtoveri.
- Ennen kotiin lähtöä varmistetaan onko uhrilla saattajaa ja onko kotona ketään seurana.
- Jos kohteena on asiakas (potilas/oppilas) toimitaan kuten yllä. Rikosilmoituksen voi tällöin tehdä henkilökunta.

Esimiehen tehtävät

Työturvallisuuslaki 28§:

Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi.

Esimiehen tulee:

- puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin
- järjestää jälkihoitoa, menetelmät harkitaan tapauskohtaisesti
- selvittää olisiko vakuutusyhtiöstä apua jälkihoidon järjestämisessä
- seurata tilannetta (jälkihoitoa)
- järjestää henkilökunnalle koulutusta tarpeen mukaan
- huolehtia siitä, että ohjeet ovat ajantasaisia ja että niitä kehitetään tarpeen mukaan
- järjestää tarvittaessa kriisiapua myös työyhteisön muille jäsenille kuin uhrille.

Jälkihoito

- Välitön asian käsittely tulee tehdä heti uhka- tai väkivaltatilanteen jälkeen.
- Asianomaisella on mahdollista saada pidempiaikaista jälkihoitoa. Tarvittaessa työterveyshuolto ohjaa uhrin asiantuntijalle.
- Mikäli tarvitaan pitkäkestoista ja työkykyä ylläpitävää hoitoa, vastaa siitä työterveyshuolto.
- Myös työyhteisö, jossa väkivaltatilanne on tapahtunut, saattaa tarvita kriisiapua. Tällöin sitä on järjestettävä.
- Usein yhteinen keskustelutilanne saattaa auttaa työyhteisön jäseniä käsittelemään tilannetta.
- Henkisen toipumisen kannalta on tärkeää tunnistaa traumaattisen kriisin vaiheet ja tajuta niiden olevan luonnollinen tapa reagoida tapahtuneeseen. Kriisin vaiheita ovat:
 - sokkivaihe, suurin osa ihmisistä toimii automaattisesti ymmärtämättä todellista tilannetta
 - reaktiovaihe, sokki laukeaa
 - traumaattisen kokemuksen käsittely alkaa, ikävät mielikuvat pyrkivät mieleen
 - uudelleen suuntautuminen, otetaan etäisyyttä ikävään asiaan.

Lestijärvellä 7.4.2016